

АНДРІЄНКО В. В

Міжнародний гуманітарний університет,
викладач кафедри цивільного та господарського права і процесу

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У РОЗРОБЦІ УНІФІКОВАНИХ МЕХАНІЗМІВ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФОРФЕЙТИНГОВИХ ОПЕРАЦІЙ

В умовах постійних економічних коливань широке поширення набувають різні механізми кредитування бізнесу, зокрема викуп боргу, який оформляється поступкою прав вимоги. Сутність позначених правовідносин полягає у можливості цесії, поступки, передачі боргу, як майнового права, що виглядає цілком логічним в умовах динамічного розвитку форм інтеграції майнових зобов'язань в цивільний оборот. Кредитування експорту шляхом купівлі без обороту на продавця комерційних векселів, інших боргових вимог у зовнішньоторговельних операціях знаходить все ширше застосування у торговому обороті і є таким новітнім фінансовим інструментом, який визначається як форфейтинг [1, с. 234]. Форфейтинг є також формою трансформації комерційного кредиту в банківський.

Міжнародна торгова палата (International Chamber of Commerce ICC) протягом десятиліть є визнаним лідером в області розробки уніфікованих правил і стандартів використання інструментів торгового фінансування. Публікації Банківської комісії ICC і аналітична інформація про ринок, що використовуються професіоналами банківського сектора і експертами з торгового фінансування є найавторитетнішим і надійним джерелом, яким керуються банкіри і практики з широкого кола запитань [2].

Слід зазначити, що Міжнародна асоціація торгівлі і форфейтингу виступає у ролі об'єднуючого форуму з чіткими правилами взаємодії і договірних відносин, що є надзвичайно важливим для учасників асоціації в контексті організації надійного і безпечного середовища фінансових транзакцій і торгового співробітництва в цілому.

Особливе значення для з'ясування суті форфейтингових операцій мають уніфіковані правила з форфейтингу (URF 800) [3], розроблені Банківською комісією ICC і Міжнародною торговою і форфейтинговою асоціацією (The International Trade and Forfaiting Association ITFA). Ці правила набули чинності 1 січня 2013 р. Являючи собою акт недержавного регулювання, правила мають суттєве гармонізуюче значення у сфері регулювання форфейтингу [4, с. 80].

Уніфіковані правила з форфейтингу (далі – Правила) спираються на досить нетривалу практику, однак у своєму арсеналі вони мають три документа, що були підготовлені IFA за останні роки, і засновані на

практиці ринку: «Введення в первинний ринок форфейтингу» (The Introduction to the Primary Forfaiting Market, 2008 року), «Норми IFA» (для вторинного ринку) (IFA Guidelines, 2004 році) та «Керівництво користувача Норм IFA» (The User's Guide to the IFA Guidelines, 2004 р.) [5].

URF 800 складаються з 14 статей і 4 додатків (договір майстер-форфейтинга, договір форфейтинга, договір форфейтинга в СВІФТ форматі, підтвердження за договором форфейтинга).

У ст. 2 URF 800 пропонуються визначення термінів. Так, форфейтингова операція згідно ст. 2 Правил визначається як продаж продавцем (експортером) права вимоги платежу від покупця (імпортера) форфейтору без права регресної вимоги. Договір форфейтингу відповідно до положень зазначеної статті Правил визначається як письмова угода, підписана форфейтером і продавцем за первісним договором, що містить умови форфейтингової операції. Форфейтингове повідомлення (forfaiting confirmation) – письмовий документ, підписаний початковим форфейтером (продавцем) і подальшим форфейтером (покупцем), що закріплює умови вторинного продажу грошових вимог.

Таким чином, правила задають систему форфейтингових відносин, які виникають з приводу продажу продавцем права вимоги платежу від покупця форфейтору без права регресної вимоги на первинному і вторинному ринках форфейтингових послуг.

Дійсно, Правила URF 800 застосовні до угод в обох сегментах форфейтингового ринку: на первинному ринку, коли ініціаторами угод є експортери та інші продавці товарів і послуг, і на вторинному ринку, на якому ведеться торгівля такими угодами між банками та іншими фінансовими установами, що забезпечує додаткові джерела фінансування.

URF 800 регулюють тільки передачу грошової вимоги, не змінюючи її, і це означає, що правила можуть використовуватися для повного і такого, що постійно розширюється, набору інструментів, які застосовуються для фінансування торгівлі, таких як покупка перекладних векселів, простих векселів, документарних акредитивів і рахунків-фактур.

Уніфіковані правила з форфейтинга URF 800 роз'яснюють такі питання, як: угоди про форфейтинг і умови на первинному ринку; підтвердження форфейтингової угоди і умови на вторинному ринку; належні документи на первинному і вторинному ринках; платіж, у тому числі із застереженням; відповідальність сторін та інше. При цьому URF 800 не регулюють дійсність і можливість примусового стягнення будь-якої грошової вимоги, що було передане відповідно до неї. Однак вони регулюють ступінь відповідальності продавця за дійсність грошової вимоги та її передачу.

Таким чином, наразі нагальним питанням залишається уніфікація механізмів регулювання форфейтингових операцій на світових ринках фінансових послуг, у першу чергу договірних форм форфейтингового

кредитування, умов та обов'язкових вимог до форфейтингових договорів. Саме діяльність Міжнародної асоціації торгівлі та форфейтингу та Міжнародної торгової палати відіграє у цьому процесі провідну роль.

Список використаної літератури:

1. Кравченко Ю. Я. Ринок цінних паперів : навч. посібник. — 2-ге вид.- К.: Дакор, КНТ, 2009. — 672 с.
2. Деркач С. Издан официальный перевод URF 800 [Електронний ресурс] / Светлана Деркач. — Режим доступу: <http://www.iccwbo.ru/upload/urf800.pdf>
3. Uniform Rules for Forfeiting (URF 800) Including Model Agreements [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://store.iccwbo.org/Content/uploaded/pdf/ICC-Uniform-Rules-for-Forfeiting-URF-800.pdf>
4. Баукин И. В. Форфейтинг как инструмент финансирования трансграничной торговли : дис. на соиск. учен. степени канд. юрид. наук : 12.00.03 — гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право [Електронний ресурс]/ Иван Вячеславович Баукин. — Режим доступу: http://info.msal.ru:8080/bitstream/123456789/37247/1/d_2015_12_08.pdf
5. Ефимова Н. Унифицированные правила для форфейтинга: новые глобальные стандарты // Международные банковские операции. — 2010. — № 3. — С. 106.

НАЙДЬОН А. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
викладач кафедри галузевих юридичних дисциплін,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
здобувач кафедри цивільного права № 2

СТИПУЛЯЦІЯ ЯК ФОРМА УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ ЗБЕРІГАННЯ: ЕКСКУРС В ІСТОРІЮ

В сучасному світі всі питання прийнято вирішувати домовляючись, зміння висловити свої прохання та грамотно їх оформити є основою розвитку зобов'язального права. Договір є найпоширенішим варіантом оформлення відносин в підприємстві, при створенні об'єктів інтелектуальної власності, реалізації права власності та інших випадках. Для того, щоб договір вважався належним до нього пред'являються певні вимоги:

- зазначення істотних умов договору при його оформленні;
- дотримання форми його укладення.

В цивільному законодавстві України передбачено декілька форм укладення договору які умовно можна поділити на основні або ті,